

MÄNNI SÕNUMID

KUIDAS MUUMI LAPSED TEATRI S KÄISID

Ühel kargel sügishommikul, kui hommikune Kohila vaikseks jäi, piilus kirju kassike aiamulgust välja. Nuusutas ümbrust ja leidis, et õhk on puhas, võib välja tulla. Uudishimulikult tunnistas ta, kuidas külmataat oli lasknud öösel fantaasial lennata ja hommikuks puud põõsad härmalilledega katnud. Küssuke kissitas päikese käes silmi ja valmistus oma jalutuskäigule minekuks. Kuid äkki kostis hääled ja kassike pidas paremaks hoovi varjuda. Mõõda Kohila mõisa alleed tulid riburada pidi Muumi lapsed, tähtsalt ja asjalikult. Nad kiirustasid Kohila raamatukokku kus kohe, kohe algab teatrietendus. Pisike peatus aga tehti ülekaigu raja juures, kus õpetaja Mirjam seletas lastele, kuidas tuleb liikluses käituda, kui tuleb teed ületada. Üks muumilaps aga avastas, et ülekaigu rada ei ole enam näha. Sellepeale seletas õpetaja Lea, et alati ei peagi rada olema. Kõige tähtsam on ülekaigu raja liiklusmärk, mida näevad kaugelt ka autojuhid. Aga alati tuleb veenduda, et auto ikka tõesti ka seisma jääb. Sellega olid kõik Muumi lapsed nõus ja koos suundusid nad raamatukogu vestibüüli.

Ootusärevalt koguneti näituste saali, kus algas nukuteater: "Metsapere lustakad lood" Lugu oli tempokas ja kaasakiskuv. Esimene lugu rääkis väikesest hundipoisist, kes ei tahtnud kooli minna, kuid pannkoogid meeldisid talle väga. Teises loos leidis hundionu metsast õhupalli ja ajas seda lõhkudes kogemata karuemandale talveunest ülesse. Kolmandas lookeses leidis rebasetüdruk metsast deodorandi

pudeli ja mängis sellega hundionule vingerpussi. Näitlejad olid põiminud metsalugude vahele ka lastele tegevust. Lapsed said laulda ja tantsida. Ka õpetajad said sirutada ja painutada lõbusas võimlemislaulus. Rõõmu oli palju ja Muumi lastele väga meeldis.

Lõpuks külastasid lapsed ka raamatukogu lasteosakonda, kus oli väga palju huvitavaid raamatuid. Ka raamatutegelased Sipsik ja Printsess olid riulitele istuma sätitud. Seal nad said joonistada ja raamatuid uurida. Õpetaja Mirjami ettepanek, tulla raamatukokku koos ema ja isaga, meeldis lastele väga.

Marileeni ema

26.oktoobri külastas lasteaeda POLITSEIMUUSEUM.

Muuseumitöötaja demonstreeris lastele erinevaid eksponaate, mis palju põnevust tekitasid. Leidus mitmeid lastele tuttavaid esemeid, kuid ka neid, mille otstarvet esmapilgul ära ei osatud arvata. Iga laps sai jäädvustada oma armsad sõrmejäljed ja kaasa toodud esemeid lähemalt uurida ning katsetada. Mängiti toredaid mängu ja tutvuti paljude liiklusmärkidega. Päeva meenutuseks sai iga laps kaasa oma sõrmejälgede kaardi ja lõputunnistuse.

Õpetaja Külli

**13.novembril TÄHISTAME KOOS ISADEPÄEVA.
TOIMUB PÕNEV MAASTIKUMÄNG TASKULAMPIDEGA.
Kl 16.30 Orava ja Jänku rühm
Kl 17.00 kõik ülejäänud rühmad**

ÕPPEREIS INGLISMAALE

10.okt.-17.okt.2017 käis Kohila Lasteaed Männist 12-liikmeline seltskond Inglismaal, Lancasteris kogemusreisil. Reisi eesmärk oli tutvuda kohaliku haridussüsteemiga ning samas ka tutvustada Eesti haridussüsteemi sealsetele huvilistele.

Lancasteris külastati kahte lasteaeda, kahte algkooli ning Cumbria Ülikooli. Cumbria Ülikoolis osaleti ka õpetajakoolituse loengutes. Just seal oligi suurepärase võimalus teha ettekanne Eesti haridussüsteemist.

Tõdeti, et sealne haridussüsteem on mitmeti erinev meie haridussüsteemist. Mõned erinevused:

- lasteaia iga on 0 – 4 aastat
- 4-5-aastased lapsed käivad vastuvõtuklassis, mis asub koolimajas
- lapsed lähevad kooli 5 aastaselt
- klassis töötab lastega üks õpetaja ja lisaks veel üks õpetaja assistent.

Lasteaedades hakkas enim silma see, et lapsed veetsid väga palju aega õues – liikumine õue ja toa vahel oli vaba, jalanõusid ei vahetatud, mistõttu olid ruumide põrandad meie jaoks võõrastavalt liivased. Koristamine ei olnud prioriteet – suhtumine oli rahulik ja stressivaba, sama stressivabad olid ka lapsed. Sama moodi ei sekkunud looduse loomulikesse protsessidesse õues – lehti ei riisunud, lapsed nägid, mis saab lehtedest ja okstest, kui need maha langevad, muru kasvas ja peenratel ei tõrjutud umbrohtu. Peenrad elasid oma loomulikus elutsüklis.

Lasteaias oli väga vähe mänguasju, kuid laste loovust toetavaid meisterdamis- ja kunstitarbeid oli palju. Palju tehti rühmatööd nii lasteaias, eelkoolis kui algkoolis. Õppekavas oli nii disain, tehnoloogia kui usuõpetus. Silma jäi ka eel- ja algkooli laste suunamine uurimisele. Kodused ülesanded olidki selleks, et laps mingisse teemasse põhjalikumalt süveneks ja põnevat teada saaks.

Oluliseks peeti laste arengu jälgimist – selleks viidi lastega kolm korda aastas läbi arenguhindamise mängu. Lapsed liikusid rühmast rühma vanuse järgi, mitte ühel kindlal perioodil aastas, nagu meie lasteaedades. Loomulikult oli selline põhjalik arengu

hindamine õpetajate jaoks väga töömahukas. Õpetajad puhkasid suvel kuus nädalat, jõulude ajal kaks nädalat ning lihavõttepühadel veel ühe nädala, kuid nad tõid välja ka selle, et puhkus kulub suurelt jaolt laste arengumappide koostamisele. Iga lapse kohta oli väga põhjalik ja paks kaust riulis.

Kuid kõige silmnähtavam ja paremini tunnetatav oli aja ning inimeste rahulik kulgemine seal haridusasutustes. Võib-olla oli see just võti laste rahulikkusele ning kuulekusele, mis meile silma jäi. Õpetaja oli autoriteet, nagu oli autoriteet ka lapsevanem. Lapsed teadsid piire, neid usaldati ja nad said olla loovad ning uudishimulikud. Ei jäänud silma närvilist konkurentsi.

Kevadel 2018.a. ootame vastuvisiiti ning tulemas on 10 haridustöötajat Lancasterist tutvuma meie kohalike haridusasutustega.

Kogemusreisil osalejad soovivad avaldada suurt tänu kogu ülejäänud Männi lasteaia kollektiivile, kes samal ajal endast parima andsid, et lasteaia töö sujus.

Reisil osalenud on valmis oma kogemusi jagama ning kui kellelgi on huvi rohkem kuulda muljete ja kogutud teadmiste kohta, siis võite ühendust võtta tel: 56627389.

5. a. alustatakse täheõppega. Esmalt õpitakse selgeks kirjatähed.

Esitlus Cumbria Ülikoolis teemal: „Eesti haridussüsteem“

Lasteaias on magamine vabatahtlik, magatakse mattide peal.

Burton Morewood School. Vasakult esimene: meie võõrustaja ja vastuvõtja Lancasteris Emily Costley - Wood

MÄNNI UHKUS

Männi lasteaia töötajad teevad oma tööd südamega. Igaüks annab oma parima, et lapse päev oleks lasteaias rõõmus ja huvitav. Iga päev õpitakse ka midagi uut – koos

õpime ja kasvame. Rändkarika „Männi uhkus“ teostus ja idee autor on Monika Valdre. See on meie lasteaia uus traditsioon. Rändkarikas hakkab töötajate vahel ringi rändama – iga kuu alguses omistatakse see kellelegi, kes on Männi uhkuseks. Kuigi maja on suur, siis me märkame ja hoolime!

Pildil on näha, et direktor Ragne annab rändkarika esimesena üle tänutäheks Siiri Narisele, kes on 4 aasta jooksul kogu hingega leidnud erinevaid võimalusi ja spetsialiste, et eriliste vajadustega lapsed meie lasteaias saaksid mängida ja kasvada neile sobilikes tingimustes.

Siiri läks meie juurest maailma avastama Taani. **HEAD TEED, MEIE SIIRI!** Tema tööd jätkavad Marite Valeika ja Kairi Lillemäe

27.OKTOOBRI oli meil kõigil **suurepärase päev:** Kõndisime kokku umbes 19,5km, käisime ära Inglismaal, kohtusime Siiriga:), jõudsime Saaremaale, Hiiumaale, Ida-Virumaale ja isegi Lõuna-Eestisse... - kuidas me sellega hakkama saime, mõelge ise 😊 😊. Aga igal juhul sellist supermeeskonda ei takistanud miski !

PALJU ÕNNE!

URSULA VENTA 8.NOVEMBER
KÄTLIN KRUUSMANN 22.NOVEMBER
ÜLLE PAJUMETS 25.NOVEMBER

SAVITERAAPIA MÄNNI LASTEAIAS

Alates Oktoobrikuust toimub lasteaias saviteraapia. Savitöö aitab siis, kui on: Nõrk sensoorne tundlikkus raskused liigutuste koordineerimises, nõrk käte motoorika, raske mõista ja kontrollida oma emotsioone, hüperaktiivsus, keskendumisraskused ärevushäired, depressiivsus, psühhosomaatilised sümptomid. Sageli laps ei oska või ei taha rääkida sellest, mis temaga on juhtunud, ta ei oska oma seisundit kirjeldada ega oma käitumist ja emotsioone analüüsida. Töö saviväljal aitab kaasa traumadest põhjustatud tühikute „täitmisele“ lapse arengus. Koostöös vanematega ja pedagoogidega on kergem aru saada lapse käitumise põhjustest, mõista lapse sisemisi vajadusi ja toetada tema arengut.

Savivälja töö ühe seansi pikkus on kuni 1 tund ja töö toimub individuaalselt, ühele lapsele korraga. Soovitav on teha ühe lapsega 10 seansi regulaarselt ning edasise töö sagedus sõltub vastavalt lapse vajadustest. Kontakt ja lisainfo: **Keete Janter 5230669 keete.janter@lastetugi.ee** <http://lastetugi.ee/index.php/savit>

MARDIPÄEV 10.november

Mardipäeva kombestik on eri maades varieeruv, kuid püha ise on kristlikku algupära – **11. november** on **püha Martini** (4. sajandi Toursi piiskop) surmapäev. Tuntuim legend sellest **pühakust** räägib, et kord lõi ta pooleks oma mantli, et jagada seda lumes külmetava kerjusega. **Põhjamaades** ning ka Eestis on mardipäev nihkunud 10. novembrile – **Martin Lutheri** sünnipäevale. Mardipäeva seostatakse Eesti traditsioonis Martin Lutheriga, on levinud ka mitmesuguseid legende ja seletusi Lutherist kerjusena ja tema naisest, kes samuti kerjusena ringi liikunud.

[Eesti rahvakalendri](#) urija folklorist [Mall Hiemäe](#) on pidanud mardipäeva muistseks aastavahetuspühaks. Mardipäevaks pidid kõik põllutööd lõpetatud olema. [Hingedeaja](#) sisse või lõppu jäävat mardipäeva on seostatud surnute mälestamisega, võib-olla seepärast, et sarnase kõlaga nime kannab surmahaldjas [mardus](#). Mardipäeval kehtis teatud tööde tegemise keeld, eeskätt olid keelatud lina- ja villatööd. Mardipäev lõpetas välitööd ning alustas talviste tubaste tööde perioodi.

Mardipäeva tähistamine saalis. Külla tuleb Mahtra Talurahvamuuseum.

Osalevad vanemad lapsed kogu lasteaia pealt (5-6-7 a).

Esimene rühm kell 10.00, Teine grupp 11.15. Programmi pikkus u.45 min

Väiksemad saavad Mardipäeva rühmas tähistada.

Hind 3 eurot

KADRIPÄEV, 24.november

Kadripäeva tähistamine saalis. Külla tuleb Mahtra Talurahvamuuseum.

Osalevad nooremad lapsed kogu lasteaia pealt (2-3-4 a).

Esimene rühm kell 10.00, Teine grupp 11.15. Programmi pikkus u.45 min

Suuremad saavad Kadripäeva rühmas tähistada. Hind 3€

Kadripäev on **25. november**, eesti rahvakalendri tähtpäev, mis on saanud nime **Aleksandria** pühaku **Katariina** mälestuspäeva järgi.

Euroopa rahvaste seas sai püha Katariina populaarseks karjakasvatuse kaitsepühakuna ja sünnitajate naiste abistajana. **10. sajandil** kinnistus püha Katariina mälestuspäev 25. novembrile. **12. sajandiks** oli legend Katariina kohta tõlgitud tolleaegsetesse tähtsamatesse keeltesse ning tema suureneva populaarsuse auks pühitseti ka kirikuid ja naiskloostreid.

[Eestis](#) kujunes kadripäev 16. sajandil, kui muinasaegse usundi hingedeaja rituaalid ja tütarde initsiatsiooniriitused segunesid ristiusu püha Katariina mälestuspäeva ehk kadripäevaga. Kadripäeva peeti naistepühaks, sest selleks ajaks lõpetasid naised karjakasvatusega seotud välised ügüstööd.

Kadripäeva lahutamatu osa, kadrisandiks käimine, pärineb ajast, mil mööda maad rändasid ande koguvad kloostrite kerjused, kelle lauludes kõlas ladinakeelne sõna *sanctus* ("püha") ning kes soovisid pererahvale head vilja-, karja- ja pereõnne. Seetõttu arvatakse, et eestipärane "kadrisant" tuleneb püha Katariina (Kadri) santidest.

Eestlastel käisid kadrisantideks tüdrukud, kes olid riietatud puhastesse valgetesse riietesse, mis arvatavalt sümboliseeris piima (legendi järgi voolas pühaku hukkamisel tema kehast vere asemel piim) ja Katariina mõtete neitsilikku puhtust. Piima seostati ka karjakasvatuse ja sünnitajate naistega.

